

Regulacje prawne rynku pelletu – stan obecny i postulaty zmian

W kontekście zmian dotyczących wykorzystania OZE w zakresie szeroko pojmowanej polityki antysmogowej i energetycznej, rozwijająca się branża pelletu w Polsce powinna bacznie śledzić zarówno unijne propozycje legislacyjne, jak i krajowe przepisy prawa w zakresie ochrony jakości powietrza i certyfikacji paliw, a także prawo lokalne oraz uczestniczyć w ich współtworzeniu.

Komisja Europejska w ramach tzw. pakietu zimowego zaproponowała szereg nowych rozwiązań w zakresie wykorzystania biomasy, w tym pelletu na cele energetyczne. Po pierwsze, potwierdzono widoczną tendencję w zakresie rozwoju wykorzystania OZE. Jego wyrazem jest wspólny unijny cel, zakładający osiągnięcie 27 proc. udziału OZE w zużyciu energii w UE w 2030 r., przy jednoczesnym utrzymaniu i powiększaniu przez poszczególne państwa celów bazowych z 2020 r.

Komisja zwraca uwagę na potrzebę większego wykorzystania OZE w ciepłownictwie, gdzie pellet, w zakresie indywidualnych instalacji ciepłowniczych, ma duże szanse rozwoju. Proponowany art. 23 dyrektywy RED2 wskazuje, że w celu zwiększenia upowszechnienia OZE w sektorze ciepłowniczym i chłodniczym każde państwo członkowskie dąży do podnoszenia o co najmniej 1 proc. rocznie udziału dostaw OZE do instalacji grzewczych w stosunku do poziomu bazowego z 2020 r. W tym zakresie szczególną uwagę należy zwrócić na potencjał indywidualnego sektora ciepłowniczego w Polsce, który może być zmodernizowany i w coraz większym stopniu oparty na OZE, w tym w szczególności na pellicie. Państwa członkowskie mogą też opracować wykaz środków (instrumentów prawnych) i podmiotów wykonawczych, takich jak dostawcy paliw, które przyczynią się do wzrostu wykorzystania biomasy w sektorze ciepłowniczym. W tym zakresie dostrzegamy duże pole do aktywności dla poszczególnych zrzeszeń oraz



► Michał Tarka, Kancelaria Prawna BTK-Legal

organizacji producentów paliw biomasowych, a także konieczność wyartykułowania oraz określenia udziału pelletu w tym miksie energetycznym. Wykorzystanie biomasy na cele energetyczne, a także możliwość pozyskania pomocy publicznej oraz źródeł finansowania na takie instalacje będą wiązały się z koniecznością realizacji kryteriów zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych. Aby spełnić te kryteria, paliwa z biomasy nie będą mogły pochodzić z terenów o wysokiej bioróżnorodności oraz obszarów ochrony przyrody. W przypadku wykorzystania biomasy leśnej do produkcji pelletu biomasę ta również będzie musiała podlegać krajowej certyfikacji umożliwiającej zapewnienie, że pozyskiwana jest w sposób zrównoważony. Ponadto wykorzystanie paliw

z biomasy będzie musiało powodować ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Ograniczenie emisji CO₂ dzięki wykorzystaniu paliw z biomasy musi wynosić co najmniej 80 proc. w przypadku energii elektrycznej i ciepłej. Jest to szerokie pole do kreacji postulatów o konieczności certyfikacji producentów pelletu pod kątem kryteriów zrównoważonego rozwoju oraz ograniczania emisji. Wobec takich propozycji legislacyjnych równolegle należy rozpocząć odpowiednie działania, tak aby mieć realny wpływ na kształt krajowego ustawodawstwa.

Monitorowanie jakości paliw stałych

Drugim aspektem prawnym związanym z wykorzystaniem pelletu są aktualnie już wdrażane regulacje krajowe,

związane z problematyką ochrony jakości powietrza. Na poziomie Rady Ministrów uzgadniany jest właśnie „Projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw”. Przed rozpoczynającym się właśnie sezonem grzewczym temat smogu może znów powrócić w medialnym przekazie. Proponowane rozwiązania ustawowe mają zatem bezpośrednio przyczynić się do poprawy jakości powietrza, a branża pelletu powinna swobodnie w tym procesie uczestniczyć. Wprowadzane przepisy rozszerzają zakres przedmiotowy ww. ustawy również o zagadnienia związane z kontrolowaniem jakości paliw stałych wprowadzanych do obrotu w gospodarstwach domowych oraz instalacjach spalania o nominalnej mocy cieplnej mniejszej niż 1 MW. Zmiany te mają przeciwdziałać tzw. niskiej emisji szkodliwych substancji zanieczyszczających powietrze, emitowanych w szczególności przez indywidualne instalacje do wytwarzania ciepła. Wśród paliw stałych podlegających przepisom projektu, oprócz mułów węglowych oraz węgla kamiennego i brunatnego, są również paliwa z biomasy pozyskane z drzewa i krzewów oraz biomasę roślinną z rolnictwa, pod którym to pojęciem kryją się również paliwa pelletowe.

Projektowane przepisy będą umożliwiały wydawanie świadectw jakości paliwa stałego wystawianych przez podmiot wprowadzający do obrotu paliwo stałe. W aktualnej wersji projektu świadectwa te będą dotyczyły w szczególności paliw węglowych przy jednoczesnym zakazie wprowadzania do obrotu tych paliw, które nie zostały certyfikowane oraz nie spełniają wymagań jakościowych określonych w przepisach wykonawczych. Z obrotu dla indywidualnych instalacji zostaną wycofane także szkodliwe muły węglowe i flotokoncentraty, a także węgiel brunatny ze względu na jego niższą kaloryczność w procesie indywidualnego uzyskiwania ciepła.

Przepisów dot. świadectw jakości nie stosuje się m.in. do paliw z biomasy, niemniej jest tylko kwestią czasu i odpowiedniego rozwoju wykorzystania tego paliwa przez gospodarstwa domowe, zanim ustawodawca

wprowadzi również obowiązek certyfikacji jakości paliw pelletowych przeznaczonych dla sektora ciepłowniczego. W tym zakresie branża powinna już teraz aktywnie uczestniczyć w procesie legislacyjnym, wskazując ustawodawcy zalety dobrej jakości pelletu oraz wady i możliwość emisyjności tych, które nie spełniają odpowiednich norm jakościowych. Branża pelletu, która tworzy rozwiązania w zakresie wewnętrznej certyfikacji jakości pelletu, może wskazać ustawodawcy odpowiednie normy jakościowe oraz gotowe rozwiązania, zmierzające do rozszerzenia dotychczasowej administracyjnej certyfikacji paliw węglowych, również o monitorowanie jakości paliw z pelletu wykorzystywanych w indywidualnym ciepłownictwie.

Celem Unii Europejskiej jest osiągnięcie 27 proc. udziału OZE w zużyciu energii w UE w 2030 roku

Akty prawa miejscowego w zakresie ochrony powietrza

Na koniec warto również zwrócić uwagę na pojawiające się uchwały sejmików poszczególnych województw stanowiących akty prawa miejscowego w zakresie ochrony powietrza. Znowelizowane przepisy ustawy prawo ochrony środowiska umożliwiają podejmowanie uchwał w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko oraz wprowadzanie ograniczeń lub zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych. Uchwały te mogą zawierać również powszechnie obowiązujące na określonym terenie przepisy prawa, określające rodzaje lub jakość paliw dopuszczonych do stosowania lub których stosowanie jest zakazane na danym obszarze, a także parametry techniczne lub rozwiązania techniczne bądź parametry emisji instalacji, w których następuje spalanie paliw, dopuszczonych do stosowania na tym obszarze.

Dotychczasowe uchwały w tym zakresie oprócz ograniczenia stosowania niektórych paliw opartych na węglu, wprowadzają również ograniczenie w zakresie możliwości stosowania paliw z biomasy. Instalacje wytwarzające ciepło nie mogą być zasilane paliwami z biomasy o wilgotności przekraczającej 20 proc. Istnieje prawna możliwość, aby lokalne parametry jakościowe dla paliw z biomasy, w tym pelletu, w kolejnych uchwałach były bardziej uszczegóławiane.

Podsumowanie

Wymienione powyżej wszystkie trzy obszary regulacji prawnych wymagają ujednoczonego głosu przedstawicieli sektora pelletu. W tym zakresie branża powinna podjąć działania na rzecz samoregulacji i certyfikacji najlepszej jakości pelletów, które w przyszłości mogą stać się podstawą administracyjnoprawnych norm jakościowych tego rodzaju paliw. Ponadto branża wymaga ustrukturyzowanego lobbingu umożliwiającego zarówno nawiązanie współpracy z przedstawicielami władzy samorządowej, jak i krajowej w celu promocji wykorzystania pelletu do stosowania w indywidualnym ciepłownictwie. Działania te powinny być również skorelowane z odpowiednimi instrumentami wsparcia dla podmiotów decydujących się na wykorzystanie tego rodzaju paliw OZE, których to tworzenie umożliwia zarówno dyrektywa RED2, jak i unijne zasady udzielania pomocy publicznej w zakresie ochrony środowiska. Branża pelletu powinna również zaproponować zarówno stronie samorządowej, jak i instytucjom krajowym zawiadującym środkami finansowymi na wsparcie OZE, projekty gotowych rozwiązań prawnych w zakresie ochrony jakości powietrza przez wykorzystanie OZE w postaci paliw pelletowych. Promocja wykorzystania pelletu na potrzeby indywidualnych instalacji ciepłych pozwoli na zwiększenie popytu na tego rodzaju paliwa na lokalnym rynku. Trzeba jednak zawczasu pamiętać, że powinny być to paliwa pelletowe zapewniające najwyższy standard jakościowy, umożliwiający ograniczenie emisji CO₂.

Michał Tarka, Marcin Trupkiewicz
Kancelaria Prawna BTK-Legal, Poznań-Warszawa

zdj. archiwum Magazynu Biomasa